

Pla territorial parcial del Penedès

Respostes a les qüestions plantejades a l'equip redactor del Pla durant la primera sessió d'experts (espais oberts) del procés participatiu del Pla Territorial Parcial del Penedès.

S'han agrupat les preguntes i preocupacions plantejades a la sessió en els següents blocs diferents per donar una resposta complerta a les principals qüestions.

1. Protecció del valors naturals

2. Protecció del sòl agrícola

3. El paper del Penedès entre els àmbits metropolitans de Barcelona i Tarragona

4. Canvi climàtic

5. Regulació dels Espais Oberts

6. El tractament del paisatge

7. Actuacions concretes

L'objectiu d'aquest document és donar resposta a les qüestions plantejades a l'equip redactor del Pla territorial parcial del Penedès, durant la primera sessió d'experts sobre espais oberts dintre del procés participatiu del Pla realitzada, de manera virtual, el dia 8 d'octubre de 2020 i que en aquella sessió no es van respondre, atès el format preestablert. La resta de preguntes, dirigides als diferents experts que hi van participar, ja van ser respostes per ells mateixos durant el debat i que es poden recuperar a partir de l'enllaç de la gravació que també està publicada a la web [Participa.Gencat.cat](https://participa.gencat.cat) i que és el següent:

<https://participa.gencat.cat/processes/ptppenedes/f/2953/meetings/401>

En aquest document es responen les preguntes formulades per escrit en el xat de la sessió sobre el sistema dels espais oberts del Penedès i el seu tractament en l'avanç de propostes del Pla. En les properes sessions dedicades als altres dos sistemes que s'aborden com són els assentaments, residencials i d'activitat econòmica, i les infraestructures es podran plantejar les preguntes pertinents que seran respostes en els documents corresponents, malgrat que els tres sistemes estiguin relacionats.

Dades de la Sessió:

Dia: 08 d'octubre de 2020
de 18 a 20h

Lloc: Trobada virtual per Zoom

Ponents:

Eduard Trepà. Associació d'Iniciatives Rurals de Catalunya. *Creació d'indicadors i elaboració de la cartografia del valor del sòl agrícola del Penedès.*

Maria Rovira. Unió de Pagesos. *Model agrari pel Penedès.*

Robert Savé. Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries. *Producció agrària i canvi climàtic al Penedès*

Miquel Vidal. Centre d'Estudis del Paisatge Vitivinícola. *El paisatge de la vinya al Penedès.*

1. Protecció dels valors naturals

Preguntes

Pregunta pels organitzadors: perquè avui no hi ha cap expert en ecologia i canvi climàtic quan parlem d'espais oberts? No és aquesta una de les prioritats de les polítiques actuals?

Cal garantir una major protecció dels espais agroforestals i fluvials per la supervivència d'espècies en perill d'extinció com l'àliga cuabarrada o la tortuga de rierol...

Quina importància l'hi doneu als espais forestal, els espais EIN, Xarxa Natura 2.000, els espais fluvials i els connectors ecològics entre la serralada litoral i prelitoral?

Hi ha moltes arrabassades que comporten un impacte paisatgístic important, considereu que caldria tenir en compte, igual que passa amb els sòls edificables o urbanitzables que tenen limitat el pendent (20%), algun tipus de limitació?

Em sembla fonamental el tema de l'erosió, i no sols en el cultiu de la vinya sinó també en conreus herbacis (Anoia p ex) . Ho trobo un tema prioritari.

Respostes

Manca de representació d'experts en ecologia

No hem pogut tractar tots els temes per manca de temps, però el Sr. Robert Savé es expert en agricultura i canvi climàtic.

El procés participatiu ha estat estructurat en diversos eixos de debat que forçosament no poden incloure tots els vessants de les diferents temàtiques. L'àmbit agrari està constituït per hàbitats com els boscos, els prats i els propis conreus ja siguin arboris o herbacis. El fet d'incorporar a un expert en agricultura i canvi climàtic s'està considerant també implícitament la funcionalitat ecològica d'aquests ecosistemes.

Tractament dels espais naturals protegits i la connectivitat biològica

El Pla territorial incorpora al sòl de protecció especial un percentatge important del sòl agroforestal de l'àmbit. Als espais del PEIN de marcat caràcter agroforestal com l'espai de les Valls de l'Anoia, cal afegir aquells espais identificats pel seu alt valor agrícola. Així mateix, el Pla incorpora al sòl de protecció especial els espais del PEIN i la XN2000. Pel que fa a la xarxa fluvial, el Pla la reconeix íntegrament com a part de l'estratègia per garantir la connectivitat ecològica, el que comporta la seva protecció i la recuperació mitjançant la identificació dels punts crítics per la connectivitat de l'àmbit.

La documentació del PTP del Penedès en relació a aquest tema, la podeu trobar al [capítol 3.2 del Pla, pàgines 38, 39 i 40](#).

Més concretament, l'Avanç de Pla proposa una estratègia per a PRESERVAR els valors naturals, productius i socials dels espais oberts identificant-los per esbrinar la vocació de cada peça del territori per a l'exclusió o restricció de la transformació urbanística i la implantació d'usos i activitats. Així inclou entre els espais de protecció especial, aquells espais que pels seus valors o localització configuren una xarxa permanent i continua, que incorpora els espais PEIN XN2000, els espais identificats pel Plans Territorials vigents pel seu valor natural, i els espais considerats d'alt valor agrícola.

Pel que fa als connectors ecològics, l'Avanç de Pla proposa una estratègia per a POTENCIAR els àmbits amb funcionalitat connectora tant ecològica, amb el relligat dels corredors que donen continuïtat als espais de màxima protecció, com hidrogràfica amb resseguit de la infraestructura blava, mantenint la condició d'espai no urbanitzat. Així inclou els connectors d'ambient agroforestal, els connectors d'ambient fluvial, i els separadors urbans i punts crítics per la connectivitat.

Podeu consultar les fitxes descriptives corresponents a aquestes estratègies proposades al [capítol 5.1 del Pla, pàgines 89, 90 i 91](#).

Impacte de les actuacions.

Els plans territorials vigents, com també la legislació en matèria de paisatge, ja tenen en consideració que les actuacions admissibles als espais oberts, com les arrabassades, han d'adoptar solucions que minimitzin els desmunts i terraplens, i preveuen mecanismes com els estudis i informes d'impacte i integració paisatgística que permeten valorar-les i si escau, autoritzar-les o denegar-les.

De la mateixa manera, els plans territorials vigents estableixen que l'anàlisi i valoració de la inserció de les edificacions o infraestructures en l'entorn territorial ha de demostrar que les construccions i els usos que es proposen no afecten de forma substancial els valors de l'àrea d'espais de protecció especial on s'ubicarien. Entre les variables, que l'estudi ha de considerar amb especial atenció a les relacionades amb els valors a protegir i el possible impacte de l'activitat, hi ha l'estabilitat del sòl.

Finalment, val a dir que entre els principis i objectius de l'Avanç de Pla hi figura també el de la protecció dels espais oberts i del paisatge, i per tant, la regulació del Pla haurà de contemplar de la mateixa manera mesures per a la minimització dels impactes, i la integració de les actuacions.

2. Protecció del sòl agrícola

Preguntes

Respecte la consideració dels espais agraris, el PTP no acaba de trobar la seva autèntica funció, no es tracta només de dibuixar mapes, com ja ha començat a fer, sinó de gestionar les energies i les economies existents sobre el territori i aprofundir més per dotar el territori d'un model revolucionari

---

Independentment del valor del sòl, la planificació territorial, no pot deslligar el sòl de l'activitat que s'hi fa en el Penedès, on tot està lligat i és un model d'èxit

---

Quin pes tenen els cellers, concentrats a l'Alt Penedès, en la categorització del valor del sòl agrícola?

No pot ser que la vinya que produeix el vi més ben puntuat del món, no tingui valor agrícola.

Delimitació de l'espai agrari a priori, o després d'haver prioritzat els espais industrials i els destinats a infraestructures?

Es contempla al sòl agrari i forestal com a embornal de CO² ? No seria això un element més de diversificació de l'activitat agrària ?

Respostes

Consideració dels espais agraris al Pla territorial parcial del Penedès

El Pla territorial parcial del Penedès aposta per la vocació agrària del territori i la continuïtat d'aquesta activitat, considerada com a activitat estratègica i alhora, econòmica i prestadora de serveis o funcions ambientals. Per això, aposta per primera vegada, pel tractament dels espais agrícoles com a una tipologia de sòl específica dels espais oberts. En aquest sentit, el caràcter agrícola del Penedès és una oportunitat per crear sinèrgies entre diferents sectors agroalimentaris i potenciar l'agricultura per orientar-nos cap a la sobirania alimentària. Per aconseguir aquest objectiu es considera important, també, la creació d'un òrgan de gestió que potenciï l'activitat i preservi els valors d'aquest territori

El Pla territorial treballa a escala 1:50.000 i centra les seves propostes en l'àmbit que és competent i, en aquest sentit, el que fa és establir les bases territorials perquè s'hi pugui desenvolupar l'activitat agrària, reservant sòls per a la producció d'aliments, que és clau per al futur del Penedès i de Catalunya. Mentre que

és el Departament competent en matèria agrària qui té la funció de definir i fomentar les polítiques agràries i per tant, el model, que es desenvolupi en el territori; i és el planejament municipal, a altres escales, qui ha de concretar les propostes del Pla en el seu municipi.

Les propostes del Pla territorial s'emmarquen en el model que estableixen els instruments de política agrària com la Llei d'Espais Agraris (2019) i el futur Pla territorial sectorial d'Espais Agraris. En aquest sentit, la valoració dels espais agrícoles del Penedès, s'ha fet en base a l'adaptació feta per al Penedès, de l'indicador recollit en la Llei esmentada i que ha sorgit del debat en el Grup de Treball d'Espais Agraris (GTEA), liderat pel Departament d'Agricultura i on, a més de diferents experts, sindicats i Universitats, també hi ha participat l'equip redactor del Pla.

El resultat, a nivell territorial, ha estat la protecció màxima per aquells sòls agrícoles de més valor, considerant que la resta d'espais agraris (ramaders i forestals), majoritàriament, ja estan inclosos en la protecció especial pels seus valors naturals. Això significa preservar aquests espais de la transformació urbanística i de la implantació de diferents usos i activitats, per donar continuïtat a la vocació agrària del territori. Veure:

Capítol 5.1 Estratègies i Espais Oberts. Tipus d'estratègies

Pes dels cellers en la valoració dels espais agrícoles

En la valoració dels espais agrícoles que s'ha fet en el Pla territorial parcial del Penedès, també s'ha considerat els valors culturals i identitaris d'aquests espais. Així, en l'adaptació que s'ha fet per al Penedès de l'indicador de valoració dels espais agrícoles elaborat pel Grup de Treball dels Espais Agraris (GTEA), a diferència d'aquest, sí que s'ha considerat els cellers com a un dels elements de valor del paisatge agrícola, donant-los un pes en l'elaboració de l'indicador sintètic aplicat a la vegueria.

El Pla, d'acord amb la filosofia dels Catàlegs de Paisatge, ha reformulat el subindicador "Valors del paisatge agrícola" establert pel GTEA per a tot Catalunya, que és un dels components de l'indicador sintètic, i ha considerat que tot sòl agrícola té un valor i se li adjudica una puntuació. Per matisar i diferenciar-lo, s'hi ha afegit dues variables més: la visibilitat des de la xarxa viària, ponderada per les IMD; i la ubicació d'elements culturals i identitaris com els BCIN, les masies i els cellers, amb un buffer de 500 metres.

Per la pròpia naturalesa de l'activitat, i independentment de la mida, els cellers constitueixen una indústria vinculada amb la tessitura agrícola i un element configurador de primer ordre en l'àmbit. El Pla recull aquesta informació al [Capítol 3.5, pàgina 68](#).

El tractament del valor de la vinya

El Pla considera el paisatge de la vinya com un escenari estratègic perquè atorga caràcter al territori i és font d'activitat econòmica i constitueix, a més d'un valor identitari indiscutible, una oportunitat de futur com a dinamitzadora d'altres sectors econòmics com l'agroalimentari, l'enoturisme, etc.

El Pla va més enllà i considera tota l'agricultura com a valor del territori i per això, s'ha elaborat un estudi sobre el valor del sòl agrícola, pioner, que inclou el sòl de la vinya. Aquest estudi és l'adaptació, per al Penedès, del protocol elaborat pel Grup de treball d'espais agraris coordinat per la Fundació Món Rural del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació, que ha de ser la base per a elaborar el Pla territorial sectorial d'espais d'interès agrari.

L'estudi consisteix en una anàlisi quantitativa de diverses variables, i la seva ponderació per a la obtenció d'indicadors simples i compostos, i finalment un indicador sintètic. Els resultats de l'estudi han permès identificar el sòl d'alt valor agrícola per incorporar-lo al sòl de protecció especial i restringir així la seva transformació, ja que el sòl de protecció especial és el més restrictiu pel que fa a la transformació i usos permesos. El sòl agrícola que no ha obtingut la màxima valoració ha estat incorporat al sòl de protecció territorial.

El resultat és que el conreu de la vinya constitueix una part important dels espais considerats de màxima protecció pel Pla, en un percentatge superior al que ho estava fins ara, que és el més restrictiu en quant a transformacions i usos permesos, tal i com queda explicitat en el bloc 5 del document d'Avanç de Propostes.

Veure:

[Capítol 3.2 Els espais oberts I Valor agrícola](#)

[Capítol 5.1 Estratègies I Espais Oberts. Tipus d'estratègies](#)

Delimitació del sòl agrícola

Prèviament a la valoració dels espais agrícoles, el Pla n'ha fet una delimitació. Per a aquesta delimitació, s'ha partit de la base de dades de la Declaració única agrària (DUN). Obtinguda del Mapa de cultius de Catalunya que publica el Departament d'Agricultura, que identifica els diferents recintes (espais dins d'una mateixa parcel·la, amb el mateix cultiu) i s'ha complementat amb la base de dades del SIGPAC per a aquells espais agrícoles, productius o no, no integrats a la DUN. També s'ha observat la seva coincidència amb els identificats en el Mapa d'usos del sòl del CREAM, desagregat a nivell de recinte. D'aquesta manera s'obté el mapa dels espais agrícoles del Penedès que han estat objecte de valoració.

S'han considerat els espais agrícoles resultants, ubicats en el sòl no urbanitzable i en el sòl urbanitzable; i es descarta l'ubicat en sòl urbà, que és quasi inexistent al Penedès.

La delimitació objecte d'estudi integra també els sòls agrícoles abandonats d'acord amb el mapa de cobertes del sòl del CREAM. El fet de valorar també aquests espais, malgrat que actualment no siguin productius, permet protegir-los si s'identifiquen com a sòls amb major valor i mantenir-los com a oportunitat, preservant-ne la vocació.

El sòl agrari com a embornal de carboni.

Si, el sol agrari i el forestal esta considerat com un gran i bo embornal de carboni. Hi han treballs corals del DARP/ICGC/CREAF/CTFC i L'IRTA que ho valoren i quantifiquen. Suggerixo entrar a [CARBOCERT](#). L'IRTA, te la informació a 1 km2 i els índexs que se'n deriven

L'avanç de propostes del Pla, a més de fer una valoració del sòl agrícola per tal de establir-ne el rang de protecció adequat, preveu la realització d'una diagnosi de la vulnerabilitat climàtica de l'àmbit del Pla territorial parcial del Penedès que ha de permetre l'establiment d'estratègies de planejament territorial per a la mitigació i l'adaptació als efectes del canvi climàtic, amb especial atenció al potencial d'acollir estratègies de mitigació de l'àmbit agrícola del Pla, atesa la seva elevada capacitat d'embornal de CO².

Podeu consultar les fitxes descriptives corresponents a l'anàlisi d'aquesta proposta al [capítol 3.8 pàgina 78](#).

Reflexions

És difícil demanar més a la pagesia si la part més importat del seu treball és mantenir les explotacions, tenint cura dels valors de paisatge, no veuen el seu reflexa en els preus.

Perquè no fer altres tipus de beguda alcohòlica, perquè no fem most de qualitat, perquè no fem productes per la salut/alimentació humana /animal?

Masses infraestructures. S'ha d'entendre que els espais 'oberts' no són espais lliures per poder dibuixar de tot. S'ha d'entendre l'essència d'un determinat territori i, a la vegada, s'ha d'interpretar la seva vocació dins d'una estructura global. Aquetes dues reflexions no s'han fet des de l'Administració.

Voldria reivindicar la vegueria en el seu conjunt... Que no sols hi ha vinya!

Totalment d'acord el sòl agrari nomes pel fet de ser agrari ja té un valor altíssim, que no valora ningú.

El sol agrari te molt valor, però permetem que es malmeti amb la concentració de la terra i la industrialització del conreu i la pèrdua de qualitat del conreu. les plusvàlues van a les químiques i al que fan les col·lidores.

L'agricultura ecològica fa augmentar la biodiversitat del territori i garanteixen la supervivència de les espècies en perill d'extinció.

Difícil trobar alternatives viables al conreu de la vinya en secans com els d'aquest territori.

Tal com és fa la gestió dels excedents de la producció vitivinícola tant per part del Dep. d'agricultura, com del Ministerio, promovent la verema verda, difícilment es protegiran aquests espais de vinya.

Potser el que cal preveure i el que cal cuidar és que aquests canvis es dirigeixin cap a on volem nosaltres i que això sigui sempre preservant el valor del sòl, del paisatge que deia el Miquel i la seva singularitat...cal saber evolucionar i adaptar-se als canvis sense que suposi perdre els valors del territori.

El PTP no té competències per reduir la diferència entre els preus al productor i al consumidor com tampoc per promoure determinats conreus o productes agroalimentaris. Ara bé, pot establir determinacions per als tres sistemes territorials bàsics per a preservar l'actual extensió de sòl agrícola i per a millorar el paisatge. De fet el PTP del Penedès ja considera que l'agricultura de secà és un tret que caracteritza l'àmbit. L'actual extensió de sòl agrícola és una oportunitat per a crear sinèrgies entre diferents sectors econòmics. Per consegüent, incrementa l'extensió de sòl d'alt interès agrícola i restringeix la transformació del sòl d'interès agrícola mitjà. A més a més, protegeix els espais periurbans, que són bàsicament agrícoles, inclosos dins les morfologies urbanes. En resum, pel PTP les quasi 50.000 ha de sòl agrícola agrupades en diferents categories de sòl constitueixen un recurs que pot facilitar la creació d'un àmbit de potenciació agrícola i per extensió d'un òrgan de gestió que vetlli per aconseguir uns preus més justos pels treballadors del camp o, entre altres moltes qüestions, promogui uns determinats productes. En relació amb les categories del sòl i les estratègies, vegeu: [capítol 3.2, pàgines 38, 41, 42](#), [capítol 5.1, pàgina 89](#) i [capítol 5.2 pàgines 93, 94](#).

3. **El paper del Penedès entre els àmbits metropolitans de Barcelona i Tarragona**

Preguntes

El paper de la regió Penedès pot assumir les dues funcions: Espai complementari de la metròpoli com a subministrador d'aliments de proximitat, ecològic i com espai obert d'oci metropolità i a la vegada ser suport de la logística asiàtica?

El Pla Territorial Penedès ha de definir i concretar el model agrari en funció de la seva situació metropolitana?

El problema no és el monocultiu, El problema és la limitació cada vegada més gran de l'espai agrari com a conseqüència dels polígons logístics. Preferim una bona vinya a una plataforma logística com la de l'empresa Carreras a Masquefa

---

Tant els espais naturals, com els agrícoles, s'han de valorar en el conjunt regional de la macro concentració urbana dels més de 5 milions que viuen en aquest espai concentrat de territori (en una franja de 10 a 30 km de la costa. Això en 1995, que es porta a qüestionar el seguit de plans, des del PTGC que ja no tenen cap valor estratègic davant la realitat de crisis on estem immersos.

Fins a quin punt és compatible una aposta per la logística tal i com l'entenem fins ara, camions, contaminació, etc... amb preservar el medi ambient, la posta per l'agricultura i en treballar contra el canvi climàtic?

Respostes

El paper de la regió Penedès

Les estratègies que proposa el Pla potencien el caràcter agrícola de la vegueria i possibiliten el paper del Penedès com a fornidor d'aliments de proximitat, i d'oci vinculat a l'enoturisme, considerant la seva localització estratègica al mig d'una macroregió europea, i de dues àrees metropolitanes.

El model agrari

Les propostes del Pla territorial, tal com s'ha exposat en l'apartat anterior, s'han d'emmarcar en el model que estableixin els instruments de política i planificació en matèria agrària, i en coherència establir les bases territorials per a fer-les possibles. Això és una protecció dels sòls agraris per tal que tant la Llei espais agraris, recentment aprovada, com el futur pla sectorial d'espais agraris puguin dissenyar i concretar el model agrari. En aquest sentit, el Pla territorial ha adoptat el protocol per la valoració dels sòls agrícoles elaborat pel Grup de treball d'espais agraris constituït ad-hoc, i que recull la Llei d'espais agraris.

Logística vs. agricultura

El document d'avanç de propostes del Pla en cap moment proposa la especialització del Penedès en activitat logística ni hi planteja un model econòmic basat en la logística. Tanmateix no formula cap estratègia ni hi concreta cap proposta relacionada amb l'activitat logística. Si, en canvi, proposa potenciar aquells àmbits d'activitat econòmica existents o previstos, amb bona accessibilitat i dimensió adequada, en front als de petita dimensió i poca accessibilitat. Els objectius generals del Pla d'aturar el consum de sòl, i de concentrar l'activitat econòmica en àrees de localització adequada, pretenen contribuir a preservar el sòl i l'activitat agrària, com també la reducció dels efectes sobre el medi ambient en general i el canvi climàtic en particular.

4. --- Canvi climàtic

Preguntes

El conreu de la vinya té capacitat d'adaptació al canvi climàtic (amb pràctiques de conreu, nous clons, etc) o bé, el canvi climàtic qüestiona la persistència de la vinya a mig termini al Penedès? La influència de la proximitat del mar, en el cas del Penedès, pot amortir aquest efecte, respecte altres indrets com el Priorat o els Costers del Segre?

El problema dels incendis, no és només l'existència de bosc, sinó, la gestió que se'n fa

---

Com pot afectar el canvi climàtic en les transformacions que es pretén fer a la Conca d'Òdena, pel fet de ser una conca?

Respostes

Les preguntes sobre els efectes del canvi climàtic, en diferents sectors i espais, anaven dirigides al Sr. Robert Savé, expert en la matèria, i han estat respostes per ell mateix durant el debat realitzat en la sessió.

<https://participa.gencat.cat/processes/ptppenedes/f/2953/meetings/401>

Només afegir que el Pla territorial parcial del Penedès té la voluntat de ser una nova generació de plans i fer un pas més enllà respecte els vigents, integrant, de forma transversal, l'anàlisi de temes com els efectes del canvi climàtic i estudiant possibles solucions d'incidència territorial. Per això, s'ha encarregat un estudi sobre l'anàlisi i diagnòstic de la vulnerabilitat de diferents sistemes i sectors del Penedès front els impactes del canvi climàtic i la proposta d'estratègies tant de mitigació com d'adaptació, que es puguin establir des del Pla.

En conseqüència amb tot l'exposat, i com un dels seus aspectes innovadors, l'objectiu que es pretén amb

el Pla del Penedès és marcar les pautes per a un desenvolupament territorial sostenible que col·labori a mitigar els efectes del canvi climàtic, i també, aconseguir un territori menys vulnerable als impactes del Canvi Climàtic. I això, fer-ho tant mitjançant l'establiment de propostes de mitigació, de disminució dels impactes negatius del Canvi Climàtic, com d'augmentar la capacitat adaptativa dels sistemes naturals, agro-forestals i urbans i dels sectors socioeconòmics.

Reflexions

La gestió forestal és molt important, hi ha un estudi del CTFC on posa de manifest que la gestió forestal tindrà més pes que el clima en el rendiment dels boscos. Totalment d'acord amb el Robert i la Maria.

La planificació ha de tenir mires llargues en un moment d'emergència climàtica. Haurem de ser molt cauts i protegir els espais oberts de la seva urbanització. Robert Savé ens recorda la importància de la biodiversitat.

La dinàmica del creixement constant no preservarà els espais oberts. Nosaltres apostem pel decreixement. Les platges del Penedès estan reculant any rere any, són espais oberts que en un futur proper poden fins tot desaparèixer sinó es fan polítiques molt diferents de les actuals.

D'acord en ressaltar la importància de la gestió forestal. No és sols incendis, sinó també balanç de carboni i captació i disponibilitat d'aigua.

Tot i ser un document d'Avanç de propostes, el PTP del Penedès ja es planteja seguir el full de ruta que assenyala el Tercer informe sobre el canvi climàtic a Catalunya (2016) i les regulacions que fixa la Llei 16/2017 sobre el canvi climàtic. Per aconseguir i a l'espera dels resultats dels estudis específics encarregats sobre aquestes qüestions, el PTP fonamenta totes les estratègies en moderar el consum de sòl, protegir el sòl agrícola, preservar els espais periurbans i crear un model urbà més eficient. De manera indirecta aquestes qüestions, basades especialment en moderar el consum de sòl, incideixen, per exemple, en la disminució de les emissions de CO². D'altra banda, el Pla estudia les ubicacions més adients de les plantes solars fotovoltaïques o l'aprofitament del recurs de la biomassa. A més a més, el PTP planteja potenciar els valors natural, social i productiu dels espais oberts i dels espais públics urbans per a crear una infraestructura verda que contribueixi a fer front als efectes del canvi climàtic i a crear uns entorns urbans i periurbans més confortables sense necessitat d'augmentar la pressió ciutadana sobre els sòls de més valor natural. De manera més concreta, un d'aquests entorns urbans que el PTP té en compte són els fronts marítims. Sobre els efectes del canvi climàtic, veure: [capítol 3.4 pàgina 54](#); [capítol 3.8, pàgines 78, 79](#); sobre moderar el consum de sòl, veure: [capítol 5.1 pàgina 89](#); [capítol 5.2, pàgines 93, 94](#).

Regulació dels espais oberts

5.

Preguntes

La transferència dels espais oberts al planejament general ha de ser a escala municipal o escala de unitats de paisatge?

Respostes

El Sr. Robert Savé va proposar l'escala de conca hidrogràfica, considerant a tots els municipis que la constitueixen.

D'altra banda, l'Avantprojecte de Llei de Territori proposa entre les Estratègies territorials a considerar "*la delimitació de les unitats de paisatge, com a àmbits coherents estructuralment, funcionalment o visualment en qualsevol classe de sòl, i l'establiment del seu règim de protecció, gestió i ordenació*".

Preguntes

S'ha d'entendre que el PTP no actua sobre un espai buit. El paisatge és un espai ple d'economia, de cultura, etc.. Per la lectura que es fa en aquest abans, no és detecta aquesta valorització del paisatge.

Com a viticultora i elaboradora no puc entendre com en un espai com Espiells, que és una de les perles paisatgístiques del Penedès, amb un valor cultural i econòmic molt important, el PTP pot dibuixar un dels traçats del 4art cinturó, amb un impacte irreparable pel Penedès.

Estic pensant en tota la pedra seca de les terres de Tarragona (p ex) plens de barraques, marges, basses, ... que dona un plus al simple cultiu de olivera que podria valorar-se de forma molt "plana" com cultiu a seques.. Cal introduir un input cultural que a nivell de paisatge és fonamental

Respostes

Valorització del paisatge

Les determinacions que estableix el Pla territorial parcial del Penedès estan motivades pel Conveni Europeu del Paisatge (2000) i, molt especialment, per la definició de paisatge que formula a l'article 1.a. però, també, per la Llei de paisatge 8/2005. Això fa que s'analitzi el paisatge per elements agrupats per 8 components dels quals de cadascun es tenen en compte els 6 valors paisatgístics i les funcions que exerceixen al territori. Aquest marc legal i la metodologia de treball que se'n deriva fa que aquest PTP es distingeix dels precedents perquè no només integra el paisatge en l'anàlisi i la diagnosi sinó, també, ho fa en les estratègies. Aquesta manera de fer es tradueix en una proposta de Pla que va més enllà d'establir unes categories de sòls en els espais oberts, unes estratègies de desenvolupament pel sistema d'assentaments i unes actuacions concretes en el sistema d'infraestructures. En altres paraules, el paisatge no es tracta exclusivament en els espais oberts, com majoritàriament s'ha acostumat a fer en la planificació territorial, sinó que també es planifica el paisatge en relació amb els assentaments urbans i les infraestructures lineals. La finalitat de fer-ho així facilita entendre el paisatge d'un àmbit com un tot i proposar estratègies coherents i globals la qual cosa permeirà quan s'aprovi planificar i ordenar millor els tres sistemes en conjunt dins l'àmbit territorial de la vegueria, d'una possible mancomunitat de municipis o, senzillament, d'un municipi. El resultat d'aquest treball es posa de manifest en les qüestions tractades a les fitxes del document d'Avanç de propostes però, sobretot, en les llegendes dels mapes de proposta. Sobre la integració del paisatge, vegeu: [capítol 5, pàgina 89-97](#). A més a més, la [cartografia de proposta](#).

El paisatge de la vinya

Sobre el valor natural, estètic, històric, social, productiu i identitari del lloc d'Espiells i per extensió de tot el paisatge de la vinya i el vi, el Pla territorial parcial del Penedès ja considera que l'agricultura de secà, dins la qual s'inclou la vinya, és un tret que caracteritza l'àmbit. L'actual extensió de sòl agrícola, on s'inclou la vinya, és una oportunitat per a crear sinèrgies entre diferents sectors econòmics. Per consegüent, el PTP incrementa l'extensió de sòl d'alt interès agrícola i restringeix la transformació del sòl d'interès agrícola mitjà. A més a més, protegeix els espais periurbans, que són bàsicament agrícoles, de les morfologies urbanes. En resum, pel PTP les quasi 50.000 ha de sòl agrícola agrupades en diferents categories de sòl constitueixen un recurs que pot facilitar la creació d'un àmbit de potenciació agrícola i per extensió d'un òrgan de gestió que vetlli, entre altres qüestions, per una activitat agrícola respectuosa amb els valors paisatgístics. A més a més, en relació amb la vinya i el vi, el PTP té en compte els cellers i els petits nuclis, on s'inclou per exemple Espiells, perquè considera que també caracteritzen una part del paisatge de l'àmbit territorial. Així les coses, pel que fa a la relació concreta entre els espais oberts amb les infraestructures de mobilitat, el PTP proposa una estratègia per a integrar cadascuna de les actuacions noves als condicionants paisatgístics. És a dir, projectar les infraestructures prenen en consideració els valors paisatgístics del lloc, les relacions de visibilitat, les seccions i les solucions constructives. En relació a la B-40, el PTP només recull les diferents propostes plantejades fins al moment amb la finalitat de facilitar el debat. Veure: [capítol 3.2, pàgina 38, 42; capítol](#)

El paisatge de la pedra seca

El PTP del Penedès ja considera que el paisatge de l'agricultura de secà amb tots els elements associats (murs i cabanes de pedra seca, barraques, pous, mines d'aigua o safareigs entre molts d'altres) és un tret que caracteritza l'àmbit. L'actual extensió de sòl agrícola, de quasi 50.000 ha, és una oportunitat per a crear sinèrgies entre diferents sectors econòmics. El valor paisatgístic estètic, històric i identitari d'aquests elements de pedra seca suma a favor de considerar l'agricultura com a recurs econòmic a nivell agropecuari, agroalimentari i turístic.

7. --- Actuacions concretes

Preguntes

Com veieu les determinacions que ha establert el Departament sobre les afectacions al sistema agrari: El Logis, Cal Vies, el 4art cinturó, el Pla del Castell de Cunit?

No soc tècnica però com a viticultora i elaboradora no puc entendre com en un espai com Espiells, que és una de les perles paisatgístiques del Penedès, el PTPP pot dibuixar un dels traçats del 4art cinturó, amb un impacte irreparable pel Penedès. Per a què serveix el que esteu dient?

M'agradaria saber l'opinió dels ponents, especialment dels senyors Trepal i Vidal i la senyora Rovira sobre el canvi d'ús que suposa per a un espai obert de 12,4ha. de sòl agrícola protegit al costat de l'Autòdrom de Terramar (Sant Pere de Ribes) que es desprotegeix per poder-lo urbanitzar amb un gran aparcament i uns estables.

Que passa amb infraestructures que es troben planificades anteriorment, sobretot si no es preveu la seva execució abans de molts anys, p ex eix transversal ferroviari... Sobretot de cara a no hipotecar territori de forma innecessària?

Respostes

Projectes d'infraestructures

Tractarem el tema de les infraestructures en la sessió 4 el 26 de novembre. Donarem prioritat als temes que tinguin a veure amb l'eix d'aquesta sessió i aprofitarem, que tenim un panell d'experts, per plantejar les qüestions que vulgueu plantejar-les.

Plans i projectes i afectació al sistema agrari i al paisatge de la vinya en particular

El Pla, com ja s'ha dit en un altre apartat d'aquest document, considera el paisatge de la vinya com un escenari estratègic perquè atorga caràcter al territori la qual cosa es tradueix en unes estratègies destinades a preservar el sòl agrícola. De quina manera?

Primer, com es descriu detalladament en les respostes de l'apartat 3 "Protecció del sòl agrícola", el Pla ha elaborat un estudi sobre el valor del sòl agrícola. Aquest estudi aporta una de les dades que justifiquen la preservació del paisatge de la vinya i la consegüent categorització com a sòl d'alt valor agrícola amb la màxima protecció que en restringeix la transformació. Altres dades que justifiquen aquesta estratègia són el valor ecosistèmic, la mitigació dels efectes del canvi climàtic, la importància de la infraestructura verda.

Segon, el Pla proposa aturar el consum extensiu del sòl pel que fa als creixements de vora dels assentaments urbans de qualsevol mida.

Terçer, el Pla proposa tenir cura de l'encaix i la inserció de qualsevulla de les infraestructures lineals.

Finalment, el Pla considera la vinya com un element més a preservar de les vistes panoràmiques percebudes des dels miradors fixos (miradors reconeguts tant urbans o en els espais oberts) i lineals (itineraris paisatgístics motoritzats o a peu).

Autòdrom Terramar

El planejament general de Sant Pere de Ribes havia previst un sector d'activitat econòmica per tal de garantir el manteniment de l'autòdrom de Terramar i rehabilitar-lo amb un sostre molt elevat, la modificació que s'ha aprovat finalment redueix aquest sostre significativament.

La Modificació puntual del PGOU en l'àmbit de l'autòdrom Terramar es va aprovar inicialment en el Ple municipal del 27 de novembre de 2018, durant el període d'informació pública es van presentar 158 al·legacions, i es va aprovar provisionalment en el Ple municipal del 17 de desembre del 2019. L'Ajuntament de Sant Pere de Ribes va aprovar i sotmetre a informació pública el conveni urbanístic amb el promotor en el Ple municipal del 31 de març del 2020. Per últim, la Modificació puntual del PGOU en l'àmbit de l'autòdrom Terramar es va aprovar definitivament per la CTU del Penedès el 8 de maig del 2020.

La Modificació del PGO, té per objecte la creació dins del circuit de l'autòdrom i en l'entorn més immediat (àmbit de 58,17ha.) d'un centre d'esdeveniments, acollint activitats de caràcter esportiu, culturals, de lleure i esbarjo relacionades amb el món eqüestre i del motor, així com la implantació d'usos complementaris amb 22.719 m² de sostre per a usos hoteleres. 2.000 cavalls establats i 3.200 places de pàrquing. Per a assolir aquest objectiu la modificació proposa la delimitació del sector urbanitzable **previst en el planejament vigent**, la redefinició dels seus límits, i la proposta d'ordenació detallada del sector urbanitzable de l'autòdrom. El promotor és GRANDPRIX grup franc-espanyol de comunicació i d'organització d'esdeveniments esportius.

Pel que fa a la valoració del PAE (Projecte d'actuació específica) redactat en paral·lel (relatiu a l'àmbit de SNU a nord de l'autòdrom destinat a usos eqüestres) en relació a les propostes d'espais oberts, les consideracions de l'avaluació ambiental van ser en el sentit de preservar la connectivitat biològica i la preservació del sòl agrícola.

És a dir, proposa, en primer lloc, replantejar la implantació de l'equipament esportiu vinculat al motor a la zona oest per a no comprometre la connectivitat d'aquesta àrea. En segon lloc, esmorteir l'impacte del vial de vora a tocar de la riera de Ribes i es desaconsella especialment la circulació rodada. En tercer lloc, redactar un projecte específic d'hàbitats de ribera a l'extrem oest del sector. A més a més, es proposa que s'aporti un Programa de mesures compensatòries en el PAE, per a contrarestar la pèrdua d'espai de valor agrari, definit pel planejament territorial com a sòl de protecció especial.

El Pla territorial del Penedès, recolza aquestes consideracions sobre preservar la connectivitat biològica i la preservació del sòl agrícola, i en les seves propostes recull el connector biològic entre l'Espai d'Interès Natural dels Colls-Miralpeix i el Parc Natural del Garraf, com es pot veure al [capítol 5.1 pàgina 91](#) i a la [cartografia de proposta](#) dels espais oberts de Pla.

Plana del Castell

El PP SUD 2 Pla de Cunit 2 es va aprovar inicialment per l'Ajuntament de Cunit el 30 de juliol del 2019. A l'octubre del 2019 la CTU de TGN va emetre informe desfavorable. Amb un nou text refós al febrer del 2020 la CTU del Penedès, emetia informe insistint en que no s'havia recollit la recomanació en relació a les illes comercials situades a l'oest del sector i a l'entorn. Per últim, el PP SUD Pla de Cunit 2 es va aprovar definitivament pel Ple municipal de Cunit el 30 d'abril de 2020.

Les administracions locals són competents per aprovar el planejament derivat com és cas del Pla Parcial del Pla del Castell de Cunit.

Mesures preventives per evitar modificacions de planejament abans de l'aprovació del PTPP

Els Plans Territorials NO disposen de mecanismes de suspensió per aturar la aprovació de figures de planejament urbanístic (planejament general com és el cas de modificacions municipals de planejament, ni tampoc planejament derivat), per aturar la aprovació d'instruments de gestió ni per suspendre l'atorgament de llicències, atès que els plans territorials no són figures de planejament urbanístic.

Tot i així com a mecanismes de control els Plans territorials determinen en les disposicions transitòries primera i segona el següent:

Els municipis que estiguin tramitant un POUM o les revisions d'un POUM, i que no tinguin l'Aprovació Provisional acordada abans de l'edicte d'informació pública de l'avantprojecte del Pla Territorial hauran de donar compliment a les determinacions que s'imposin pel que fa a les estratègies d'assentaments contingudes en el Pla. Cal dir al respecte que actualment estem en la fase 1 de l'Avanç de propostes del Pla Territorial del Penedès, l'edicte d'informació pública de l'avantprojecte es correspon a la fase 2.

Pel que fa als espais oberts, es respecten els plans especials urbanístics i els projectes d'actuacions específiques per a la implantació de determinats usos en SNU aprovats definitivament amb anterioritat a la vigència del Pla. En relació als PE previstos pels POUMs de menys de 15 anys d'antiguitat, si són d'interès públic es podrien desenvolupar, tot i que en la seva ordenació caldria tenir en compte les determinacions del Pla.

L'aprovació de planejament urbanístic

Els tècnics de la Comissió Territorial d'Urbanisme del Penedès són coneixedors de les propostes i estratègies que planteja el document d'avanç de propostes del Pla territorial parcial del Penedès, de manera que la CTUP les pugui tenir en consideració en les seves decisions.

Reflexions

El tema Autòdrom és un problema de falta de respecte a la connectivitat ecològica.

L'Autòdrom de Ribes, no garanteix la continuïtat dels connectors ecològics. Posa en perill la Xarxa Natura 2000 que afecta de ple.

És una llàstima que no puguem aprofitar la presència dels experts per saber la seva opinió sobre el Projecte de l'Autòdrom de Terramar que porta associada la desaparició d'aquestes 12 ha de gran valor paisatgístic i agrari (i ecològic!).

Reiterar el tema dels plans urbanístics que estan tacant zones agrícoles productives i que consumeixen i segruen territori... Això genera incertesa al sector primari.

Eduard, no ho sembla, que el PTP protegeixi els sòls agrícoles donat l'obsessió del Departament per requalificar polígons industrials de grans dimensions.

Les infraestructures actuals i les previstes no garanteixen la connectivitat dels connectors ecològics entre les serralades litoral i prelitoral.

En relació a l'Autòdrom de Terramar, el Pla territorial parcial del Penedès, proposa mantenir la connectivitat biològica i la preservació del sòl agrícola de l'àmbit, i en les seves propostes recull el connector biològic entre l'Espai d'Interès Natural dels Colls-Miralpeix i el Parc Natural del Garraf, com es pot veure al [capítol 5.1 pàgina 91](#) i a la [cartografia de proposta](#) dels espais oberts de Pla.

En relació a l'aplicació d'una moratòria urbanística sobre l'aprovació de plans per part de la Comissió Territorial d'Urbanisme del Penedès, cal tenir present que el Pla territorial parcial del Penedès no és un pla urbanístic. Per consegüent, entre les determinacions que estableix pels tres sistemes territorials bàsics no hi té cabuda una moratòria d'empara urbanística que englobés tot el sòl de l'àmbit territorial del Penedès. En aquest sentit, la moratòria del Pla director Urbanístic de la revisió dels sòls no sostenibles del litoral Gironí, per exemple, afecta només a uns determinats sòls urbans i urbanitzables sense edificar on cal avaluar la seva sostenibilitat urbanística. És a dir, als sòls urbans i urbanitzables sense edificar que es troben en la franja de 500 m des del Domini públic, en terrenys amb pendents superiors al 20% en més del 50% de la seva superfície. En el cas d'una teòrica moratòria d'aprovació de plans dins l'àmbit territorial del Penedès caldria primer definir quins plans (derivats parcials o especials, directors, etc.) quedarien afectats cosa que avui per avui no té uns límits clars. A més a més, cal remarcar que l'àmbit territorial del Penedès ja està regulat per una planificació territorial i un planejament urbanístic vigents i que és la CTU del Penedès l'òrgan consultiu superior en aquestes matèries. Així les coses, les propostes de l'Avanç del Pla responen al moment actual i evidentment han i són consensuades per la CTU del Penedès i seran avaluades per cada àmbit específic, quan aquest estigui aprovat definitivament.

En relació a l'efecte barrera de les infraestructures, el PTP del Penedès reconeix que en aquest àmbit territorial hi ha una alta densitat de carreteres i vies de tren que tallen, especialment, la depressió central les quals són elements amb una forta intrusió visual i provoquen un evident efecte barrera. És per això que el PTP identifica 18 punts crítics per on els connectors estan tallats per entre 4 i 10 vials. Davant d'aquesta realitat el PTP es planteja el repte de millorar el pas transversal amb la finalitat de connectar l'espai obert i de reduir l'efecte barrera de les grans infraestructures i afavorir així la funció connectora i les necessitats de pas. Per consegüent, estableix l'estratègia d'atenuar l'efecte barrera en aquests punts crítics. Sobre l'efecte barrera, el repte i l'estratègia, vegeu: [capítol 3.7, pàgina 73](#); [capítol 4.3, pàgina 86](#); [capítol 5.3, pàgina 97](#).